

Między nami Scenariusze do lektury

Charles Dickens *Opowieść wigilijna*

Opracowała Agnieszka Suchowierska

gdańskie
wydawnictwo
oświatowe

● Spis treści

- **Temat 1.** Nasze wrażenia po lekturze książki *Opowieść wigilijna* ➔ 2
- **Temat 2.** Ludzie się zmieniają, czyli rozmawiamy o trzech Scrooge'ach lub Zrozumieć Scrooge'a ➔ 10
- **Temat 3.** Pomagać? W jaki sposób i komu? ➔ 13

Temat: Nasze wrażenia po lekturze książki *Opowieść wigilijna*

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ. UCZEŃ:

- omawia elementy świata przedstawionego (podstawa dla klas 4–6, I.1.1),
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst (podstawa dla klas 4–6, I.1.14),
- rozpoznaje czytany utwór jako powieść; rozpoznaje odmiany powieści (podstawa dla klas 4–6, I.1.3),
- rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach (podstawa dla klas 4–6, I.1.2),
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje (I.2.1).

■ MATERIAŁY:

- Karol Dickens *Opowieść wigilijna*,
- karta pracy,
- test z lektury.

■ METODY:

- test,
- pogadanka,
- heureka.

■ FORMY PRACY:

- praca indywidualna,
- praca zbiorowa.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Kartkówka z lektury. ➡ (10–15 minut)

Klucz odpowiedzi:

Rząd A

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
B	C	A	D	ABEDC	A	B	A – 2, B – 1, C – 3, D – 4	D	B	A	A	A
1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	4 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.

14. EBENEZER – 1 p.

Razem 17 punktów

Rząd B

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
C	D	D	A	BAEDC	C	C	A – 2, B – 1, C – 4, D – 3	C	A	C	D	C
1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	4 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.	1 p.

14. EBENEZER – 1 p.

Razem 17 punktów

PUNKTACJA

17 p. – celujący

15–16 p. – bardzo dobry

14 p. – dobry

9–13 p. – dostateczny

6–8 p. – dopuszczający

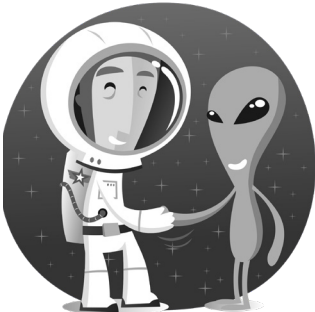
0–5 p. – niedostateczny

2. Wrażenia uczniów z lektury. → (5 minut)

3. *Opowieść wigilijna* jako powieść współczesna. → (5–10 minut)

Lektura *Opowieści wigilijnej*, której akcja dzieje się w XIX w. (jej autor także żył w XIX w.), jest dobrą okazją do wyjaśnienia lub przypomnienia uczniom, na czym polega podział powieści ze względu na czas wydarzeń. Rozdajemy uczniom kartę pracy, którą następnie wypełniają.

Rodzaj powieści	Czas wydarzeń	Przykłady powieści
historyczna	Czas wydarzeń jest wcześniej- szy niż czas życia autora. Najpierw 	• Antonina Domańska <i>Historia żółtej cizemki</i> • Józef Ignacy Kraszewski <i>Stara baśń</i>
	potem 	
współczesna	Czas wydarzeń jest ten sam co czas życia autora. =	• Henryk Sienkiewicz <i>W pustyni i w puszczy</i> • Stefan Żeromski <i>Syzyfowe prace</i> • Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i> • Lucy Maud Montgomery <i>Ania z Zielonego Wzgórza</i> • Joanna Olech <i>Dynastia Miziołków</i>
		

Rodzaj powieści	Czas wydarzeń	Przykłady powieści
fantastycznonaukowa	Czas wydarzeń jest późniejszy niż czas życia autora. Najpierw potem 	• Stanisław Lem <i>Opowieści o Pilotcie Pirxie</i>

4. Określanie elementów świata przedstawionego w powieści *Opowieść wigilijna*.

➔ (10–15 minut)

Czas wydarzeń – XIX w., zima, wieczór i noc wigilijna, Boże Narodzenie.

Miejsca wydarzeń (wybrane)

prawdziwe:

– Londyn,

prawdopodobne:

– dom Scrooge’a,

– kantor,

– ulice miasta,

fantastyczne:

– klasa lekcyjna z przeszłości, w której przebywał mały Scrooge,

– wszystkie miejsca, które odwiedzał Scrooge z duchami.

Bohaterowie (wybrani)

prawdopodobni: Scrooge, siostrzeniec Scrooge’a (Fred) i jego żona, pomocnik Scrooge’a (Bob Cratchit), pani Cratchit, dzieci Cratchitów, np. Tim,

fantastyczni: duch Marleya, duch minionych Wigilii, duch tegorocznego Bożego Narodzenia, Ciemnota, Nędza.

Wydarzenia (wybrane)

prawdopodobne:

- praca Scrooge’a w wigilijny wieczór,
- powrót do pustego, wyziębionego domu,
- wizyta panów z organizacji charytatywnej,
- wizyta siostrzeńca Scrooge’a w kantorze,

fantastyczne:

- odwiedziny Ducha Minionych Świąt,
- wycieczka do przeszłości,
- oglądanie samego siebie sprzed lat,
- odwiedzenie siostrzeńca przez niewidzialnego Scrooge’a.

Rozwiąż test – odpowiedzi zapisz na karcie odpowiedzi. Powodzenia!

1. Zaproszony przez kuzyna na Wigilię, Scrooge:

- a) zgodził się z radością,
- b) niegrzecznie odmówił wizyty,
- c) grzecznie odmówił wizyty,
- d) zgodził się niechętnie.

2. Poproszony o wigilijny datek na biednych, Scrooge:

- a) zgodził się z radością,
- b) zgodził się niechętnie,
- c) niezbyt grzecznie odmówił,
- d) udał, że nie słyszy.

3. Wracając do domu, Scrooge zamiast swojej kołatki do drzwi zobaczył:

- a) twarz Marleya,
- b) twarz swojego siostrzeńca,
- c) twarz diabła,
- d) swoją zniekształconą cierpieniem twarz.

4. Łańcuch Marleya był utworzony:

- a) z przedmiotów należących do ludzi, którym niegdyś Marley nie dopomógł,
- b) z grubych żelaznych ogniów, które złowrogo fosforyzowały w ciemności,
- c) z odpadków, które wyrzucali do śmietnika nędzarze,
- d) z kas metalowych, kluczy i zamków, ksiąg kupieckich oraz mocnych, stalowych sakiewek.

5. Ułóż w kolejności chronologicznej Wigilie, które odwiedził Scrooge:

- a) Samotna Wigilia Scrooge'a
- b) Powrót Scrooge'a do rodzinnego domu – do czasów dzieciństwa
- c) Wigilia państwa Cratchit
- d) Rozstanie z narzeczoną
- e) Bal u pana Fezziwiga

6. Scrooge-chołpiec w dzień Wigilii, którą stary Scrooge odwiedził jako pierwszą:

- a) czytał sam w szkole,
- b) śpiewał sam w szkole,
- c) malował sam w szkole,
- d) siedział sam w szkole.

7. Akcja powieści rozgrywa się:

- a) w Nowym Jorku,
- b) w Londynie,
- c) w Birmingham,
- d) w Chicago.

8. Przyporządkuj imiona bohaterów do ich opisów.

A. Fezziwig	1. pomocnik Scrooge'a
B. Bob Cratchit	2. pierwszy pracodawca Scrooge'a
C. Tim	3. niepełnosprawny chłopiec
D. Fred	4. siostrzeniec Scrooge'a

9. W powieści nie występuje:

- a) Fanny – siostra Scrooge'a,
- b) Bella – narieczona Scrooge'a,
- c) Marta – córka pomocnika Scrooge'a,
- d) Leana – żona przedsiębiorcy pogrzebowego.

10. Scrooge umarł:

- a) w następne święta, tak jak było przepowiedziane – ale umarł szczęśliwy,
- b) prawdopodobnie wiele lat później,
- c) kilka miesięcy po spotkaniu z duchami,
- d) na atak serca krótko po spotkaniu z duchami.

11. Kluczowe (najważniejsze) wydarzenia powieści trwają:

- a) jedną noc,
- b) jeden wieczór,
- c) jedną chwilę,
- d) jeden tydzień.

12. Po swojej śmierci, którą w wizji zobaczył Scrooge, Cratchitowi pomógł/pomogła:

- a) siostrzeniec Scrooge'a,
- b) dawny współpracownik Scrooge'a,
- c) właściciel lombardu, do którego zostały sprzedane rzeczy Scrooge'a,
- d) praczka Wilber, która wydawała się chciwa i podła, ale okazała się lepsza niż Scrooge.

13. Które z podanych wydarzeń nie miało miejsca pierwszego dnia świąt?

- a) spóźnienie się pana Cratchita do pracy,
- b) odwiedziny u siostrzeńca,
- c) posłanie indyka w prezencie,
- d) zaproszenie przez Scrooge'a kwestujących panów.

14. Ułóż z podanych liter imię Scrooge'a.

BEEEEENRZ

Test ze znajomości lektury *Opowieść wigilijna*

Rząd B

Rozwiąż test – odpowiedzi zapisz na karcie odpowiedzi. Powodzenia!

1. Zaproszony przez kuzyna na Wigilię, Scrooge:

- a) zgodził się z radością,
- b) grzecznie odmówił wizyty,
- c) niegrzecznie odmówił wizyty,
- d) zgodził się niechętnie.

2. Poproszony o wigilijny datek na biednych, Scrooge:

- a) zgodził się z radością,
- b) zgodził się niechętnie,
- c) udał, że nie słyszy,
- d) niezbyt grzecznie odmówił.

3. Wracając do domu, Scrooge zamiast swojej kołatki do drzwi zobaczył:

- a) swoją zniekształconą cierpieniem twarz,
- b) twarz swojego siostrzeńca,
- c) twarz diabła,
- d) twarz Marleya.

4. Łańcuch Marleya był utworzony:

- a) z kas metalowych, kluczy i zamków, ksiąg kupieckich oraz mocnych, stalowych sakiewek,
- b) z grubych żelaznych ogniw, które złowrogo fosforyzowały w ciemności,
- c) z przedmiotów należących do ludzi, którym niegdyś Marley nie dopomógł,
- d) z odpadków, które wyrzucali do śmietnika nędzarze.

5. Ułóż w kolejności chronologicznej Wigilie, które odwiedził Scrooge:

- a) Powrót Scrooge'a do rodzinnego domu – do czasów dzieciństwa
- b) Samotna Wigilia Scrooge'a
- c) Wigilia państwa Cratchit
- d) Rozstanie z narzeczoną
- e) Bal u pana Fezziwiga

6. Scrooge-chłopiec w dzień Wigilii, którą stary Scrooge odwiedził jako pierwszą:

- a) malował sam w szkole,
- b) śpiewał sam w szkole,
- c) czytał sam w szkole,
- d) siedział sam w szkole.

7. Akcja powieści rozgrywa się:

- a) w Nowym Jorku,
- b) w Birmingham,
- c) w Londynie,
- d) w Chicago.

8. Przyporządkuj imiona bohaterów do ich opisów.

A. Fezziwig	1. pomocnik Scrooge'a
B. Bob Cratchit	2. pierwszy pracodawca Scrooge'a
C. Tim	3. siostrzeniec Scrooge'a
D. Fred	4. niepełnosprawny chłopiec

9. W powieści nie występuje:

- a) Fanny – siostra Scrooge'a,
- b) Bella – narieczona Scrooge'a,
- c) Leana – żona przedsiębiorcy pogrzebowego,
- d) Marta – córka pomocnika Scrooge'a.

10. Scrooge umarł:

- a) prawdopodobnie wiele lat później,
- b) w następne święta, tak jak było przepowiedziane – ale umarł szczęśliwy,
- c) na atak serca krótko po spotkaniu z duchami,
- d) kilka miesięcy po spotkaniu z duchami.

11. Kluczowe (najważniejsze) wydarzenia powieści trwają:

- a) jedną chwilę,
- b) jeden wieczór,
- c) jedną noc,
- d) jeden tydzień.

12. Po swojej śmierci, którą w wizji zobaczył Scrooge, Cratchitowi pomógł/pomogła:

- a) praczka Wilber, która wydawała się chciwa i podła, ale okazała się lepsza niż Scrooge,
- b) dawny współpracownik Scrooge'a,
- c) właściciel lombardu, do którego zostały sprzedane rzeczy Scrooge'a,
- d) siostrzeniec Scrooge'a.

13. Które z podanych wydarzeń nie miało miejsca pierwszego dnia świąt?

- a) odwiedziny u siostrzeńca,
- b) zaproszenie przez Scrooge'a kwestujących panów,
- c) spóźnienie się pana Cratchita do pracy,
- d) postanie indyka w prezencie.

14. Ułóż z podanych liter imię Scrooge'a.

BEEEEENRZ

Karta odpowiedzi

Imię i nazwisko....., kl. Rząd A

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
							1 2 3 4					

14.

Karta odpowiedzi

Imię i nazwisko....., kl. Rząd A

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
							1 2 3 4					

14.

Karta odpowiedzi

Imię i nazwisko....., kl. Rząd B

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
							1 2 3 4					

14.

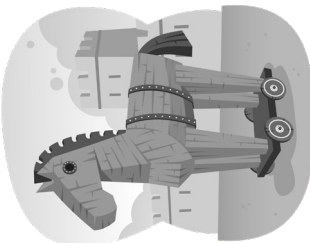
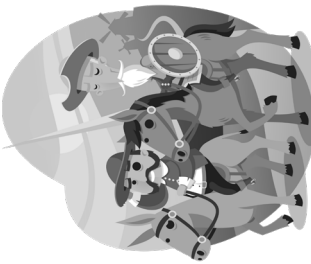
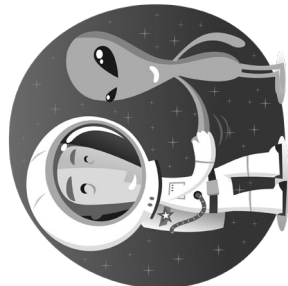

Karta odpowiedzi

Imię i nazwisko....., kl. Rząd B

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
							1 2 3 4					

14.

Rodzaj powieści	Czas wydarzeń		Przykłady powieści
historyczna	Czas wydarzeń jest niż czas życia autora. Najpierw potem		
współczesna	Czas wydarzeń jest co czas życia autora. = 		
fantastycznonaukowa	Czas wydarzeń jest niż czas życia autora. Najpierw potem		

Temat: Ludzie się zmieniają, czyli rozmawiamy o trzech Scrooge'ach lub Zrozumieć Scrooge'a

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ. UCZEŃ:

- wyrabia i rozwija zdolność rozumienia utworów literackich (I.1),
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych (I.1.9),
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje (I.2.1),
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii (IV.8),
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi (podstawa dla klas 4–6, I.1.16).

■ MATERIAŁY:

- Karol Dickens *Opowieść wigilijna*,
- kartki z początkami zdań do dyskusji.

■ METODY:

- heureka,
- dyskusja.

■ FORMY PRACY:

- w zależności od wyboru nauczyciela: praca w grupach lub praca zbiorowa.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Lekcję warto zacząć od podania uczniom reguły dotyczącej odmiany nazwisk pochodzenia angielskiego i niemieckiego z tak zwanym -e niemym. ➡ (5 minut)

Nazwiska angielskie i francuskie zakończone na -e nieme (tzn. niewymawiane) otrzymują polskie końcówki po apostrofie, np.:

Donne, Donne'a, Donne'owi, z Donne'em;
Larousse, Larousse'a, Larousse'owi, z Larousse'em;
Malebranche, Malebranche'a, Malebranche'owi, z Malebranche'em;
Montaigne, Montaigne'a, Montaigne'owi, z Montaigne'em;
Moore, Moore'a, Moore'owi, z Moore'em;
Wallace, Wallace'a, Wallace'owi, z Wallace'em.

<https://sjp.pwn.pl/zasady/>

M. Scrooge, Scrooge'owie
D. Scrooge'a, Scrooge'ów
C. Scrooge'owi, Scrooge'om
B. Scrooge'a, Scrooge'ów
N. Scrooge'em, Scrooge'ami
Msc. Scrooge'u, Scrooge'ach
W. Scrooge'u, Scrooge'owie

2. Rozmowa na temat Scrooge'a. Uczniowie, prezentując Scrooge'a, przytaczają cytaty z lektury. ➡ (10 minut)

Pytania pomocnicze:

- Jaki był w dzieciństwie?
- Jaki był w wieku dojrzałym?
- Jaki był pod koniec życia?

3. Podsumowanie za pomocą krótkiej notatki (przykład poniżej). ➡ (10 minut)

Scrooge	Słownictwo opisujące	Słownictwo oceniające
Dzieciństwo i młodość	ubogi, pokrzywdzony, opuszczony przez ojca, zaniedbany, odcytany	wrażliwy, inteligentny, ciekawy, kochający, troskliwy, pilny
Wiek dojrzały	bogaty, majątny, samotnik, introwertyk, małomówny	skąpy, bezwzględny, okrutny, nieczuły, egoistyczny, oszczędny, niegrzeczny, opryskliwy, surowy, nieżyczliwy, oschły, zgorzkniały, cyniczny, mściwy, nieprzyjazny, surowy
Starość	bogaty, majątny, filantrop, towarzyski	radosny, współczujący, troskliwy, optymistyczny, szczodry, życzliwy, sympatyczny, otwarty

3. Klasowa dyskusja – na przykład: ➡ (10 minut)

- Podział klasy na 6 grup, na przykład w taki sposób, że uczniowie losują cyfry od 1 do 6. Każda grupa dostaje kartkę z zapisanym początkiem zdania. Od tej pory w dyskusji ten początek zdania będzie motywem przewodnim grupy. Uczniowie zaczynają dyskutować. lub
- Zapisanie na tablicy początków zdań – ich zadaniem jest pomoc uczniom w zabraniu głosu.

1. Rozumiem go, bo...
2. Patrząc obiektywnie...
3. Jego zachowanie wzięło się stąd, że...
4. Nie rozumiem go, bo...
5. Nie powinien...
6. Współczuję mu, ponieważ...

Nauczyciel może zacząć dyskusję następującymi słowami:

Każdy człowiek ma zalety i wady. Te zalety i wady nie wzięły się znikąd. Jeśli dobrze poznamy człowieka, możemy lepiej zrozumieć jego postępowanie. Ale zrozumienie nie zawsze musi oznaczać akceptacji jego złych zachowań. Otwieram klasową dyskusję na temat Scrooge'a...

4. Podsumowanie lekcji. Krótka rozmowa na temat: „Na ile przeżycia człowieka, a na ile jego wola wpływają na charakter?”. ➡ (5 minut)

5. Praca domowa – rozprawka.

Przeżycia człowieka czy jego wola – co bardziej wpływa na jego charakter?

1. Rozumiem go, bo...

2. Patrząc obiektywnie...

3. Jego zachowanie wzięło się stąd, że...

4. Nie rozumiem go, bo...

5. Nie powinien...

6. Współczuję mu, ponieważ...

Temat: Pomagać? W jaki sposób i komu?

■ CELE WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ. UCZEŃ:

- wyrabia i rozwija zdolność rozumienia utworów literackich (I.1),
- rozwija zdolność dostrzegania wartości i kierowania się tymi wartościami (I.4),
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych (I.1.9),
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii (IV.8).

■ MATERIAŁY:

- Karol Dickens *Opowieść wigilijna*,
- spreparowany fragment *Opowieści wigilijnej* przygotowany do czytania z podziałem na role,
- aforyzmy na temat związany z lekcją,
- wybrane cytaty z lektury.

■ METODY:

- oglądowa,
- dyskusja.

■ FORMY PRACY:

- praca zbiorowa.

■ PRZEBIEG LEKCJI

1. Odczytanie z podziałem na role fragmentu *Opowieści wigilijnej* (bez uzupełnień dialogowych, jedną rolę męską zastąpiono kobietą, tak by mogły wystąpić także uczennice). Wspólne zastanawianie się nad światopoglądem Scrooge'a. ➡ (25–35 minut)

Przydatne pytania:

- Dlaczego Scrooge uważał, że nie warto pomagać biednym?
- Co Scrooge myślał o biednych?
- Co, według niego, było najważniejsze w życiu?
- Co myśleli o pomaganiu jego goście?
- Co sądzili o biednych?
- Co goście Scrooge'a pomyśleli o nim?

Samodzielna notatka.

- Scrooge uważał, że...
- Jego goście byli przekonani, że...
- Według mnie...

2. Odczytanie aforyzmów, na przykład każdy czyta przed całą klasą jeden aforyzm. Wspólna interpretacja. Następnie każdy uczeń wybiera jeden aforyzm i rozwija go pisemnie. ➡ (10–20 minut)

3. Dyskusja na temat różnych rodzajów pomocy. Poniższy schemat narysowany na tablicy ma na celu porządkowanie dyskusji i nadanie jej kierunku. Zaczynamy rozmowę od najbliższego otoczenia, potem stopniowo poszerzamy je (pomoc rodzinna, przyjacielska przysługa, pomoc w organizowaniu wydarzenia szkolnego/miejskiego, pomoc charytatywna...). Nauczyciel próbuje razem z uczniami diagnozować potrzeby, ukierunkowuje dyskusję, np. zwraca uwagę na problemy ludzi mieszkających na innych kontynentach (choroby, głód, wojny, bieda, degradacja środowiska), problemy zwierząt, obmyślanie sposobów pomocy itd. ➡ (20–40 minut)

Cytaty przydatne dla nauczyciela przy moderowaniu dyskusji:

1. Spomiędzy fałdów jego szaty wyszło dwoje dzieci, wynędzniałych, biednych, wystraszonych, odrażających, nieszczęśliwych. Uklęły u stóp Ducha i kurczowo uczepliły się jego sukmany

– Człowieku! Spójrz tutaj! Spójrz tutaj! – zawołał Duch.

Byli to chłopiec i dziewczynka, dzieci pożółkłe, wygłodzone, obdarte, posępne, o wejrzeniu ponurym, ale też upokorzone i poniżone. Pełna wdzięku młodość powinna złagodzić ich rysy i nadać im świeżości – a przecież jakaś wiekowa, pomarszczona ręka, niczym starość sama, ściągnęła je, powykrzywiała i poorąta bruzdami. Tam, gdzie mogły być anielskie trony, przyczały się diabły o złowrogich spojrzeniach.

Żadne znikczemnienie, żadna degradacja, żadna perwersja w łonie człowieczeństwa nie wydały monstrów tak straszliwych i przerażających. Scrooge cofnął się z odrazą. Ujrzawszy je, chciał z początku powiedzieć, że to ładne dzieci, ale słowa uwięzły mu w gardle, nie chcąc brać udziału w tak rażącym kłamstwie.

– Duchu, czy to są ludzkie dzieci? – to było wszystko, co zdołał wykrztusić Scrooge.

– Są to dzieci człowiecze – odrzekł Duch, spoglądając na nie. – Tulą się do mnie, uciekając przed swymi ojcami. Ten chłopiec to Ciemnota; dziewczynka – Ubóstwo. Strzeż się obydwójga i wszystkiego, co się z nimi wiąże, najbardziej jednak strzeż się tego chłopca, gdyż na jego czole widzę wypisany los wiodący do Zguby, jeśli pismo nie zostanie wymazane. Zaprzecz temu! – krzyknął Duch, wyciągając rękę w stronę miasta. – Zniestawiaj tych, którzy ci to mówią! Pogódź się z faktem nędzy w imię swych nikczemnych celów i samemu się do nich przyczyniaj! I czekaj na rezultat!

– Czyż nie ma na to sposobu, czy nie ma żadnego ratunku?! – wykrzyknął zrozpaczony Scrooge.

– Czyż nie ma więzień? – zapytał Duch, po raz ostatni kierując do Scrooge'a jego własne słowa. – Czyż nie ma przytułków?

2. – Ludzkie postępowanie jest zapowiedzią określonych zdarzeń, do których, jeśli nie ulegną one zmianie, nieuchronnie musi doprowadzić. Jeśli jednak postępowanie się zmienia, zmieniają się też jego skutki.

3. (...) bardziej niż zazwyczaj pożądane jest, abyśmy udzielili niewielkiego wsparcia ubogim i potrzebującym, których obecne położenie jest nader ciężkie. Wiele tysięcy ludzi pozbawionych jest podstawowych środków do życia, setki tysięcy pozbawiono podstawowych wygód...

4. (...) niektórzy spośród nas czynią starania, by zebrać fundusze na zakup żywności i opału dla ubogich. Ten właśnie dzień wybieramy, dlatego że spośród wszystkich innych potrzeba odczuwana jest wtedy najpilniej, a zamożność bywa najhojniejsza.

Pomocne pytania:

- Kto i jakiej pomocy potrzebuje?
- Kto powinien podjąć się tej pomocy?
- W jaki sposób można pomagać?
- Komu my powinniśmy udzielać pomocy?
Komu ja mogę udzielić pomocy?
- Kim jesteśmy „my”, a kim są „oni”?

4. Samodzielna, obszerna (minimum 10 zdań) notatka związana z tematem lekcji (nauczyciel nie narzuca tematu, każdy uczeń wybiera go samodzielnie). Odczytanie wybranych notatek.

➡ (10–20 minut)

Tekst do odczytania z podziałem na role

(na podst. *Opowieści wigilijnej*)

MĘŻCZYŻNA

W ten świąteczny czas, panie Scrooge, bardziej niż zazwyczaj pożądane jest, abyśmy udzielili niewielkiego wsparcia ubogim i potrzebującym, których obecne położenie jest nader ciężkie. Wiele tysięcy ludzi pozbawionych jest podstawowych środków do życia, setki tysięcy pozbawiono podstawowych wygód...

SCROOGE

Czyż nie istnieją więzienia?

MĘŻCZYŻNA

Jest mnóstwo więzień.

SCROOGE

A przytulki? Czy przytulki nadal istnieją?

KOBIETA

Owszem. Nadal, choć chciałabym móc powiedzieć, że jest inaczej.

SCROOGE

A więc ustawy o opiece nad ubogimi oraz sierotami przeżywają swe złote dni.

KOBIETA

Zdecydowanie tak, sir.

SCROOGE

Wnioskując z tego, co mówił pan na początku, obawiałem się, że wydarzyło się coś, co uniemożliwia ich skuteczne funkcjonowanie. Więc bardzo mi miło, że jest inaczej.

MĘŻCZYŻNA

Odnosząc wszelako wrażenie, że nie napętniają one serc i umysłów chrześcijańską otuchą, niektórzy spośród nas czynią starania, by zebrać fundusze na zakup żywności i opału dla ubogich. Ten właśnie dzień wybieramy, dlatego że spośród wszystkich innych potrzeba odczuwana jest wtedy najpilniej, a zamożność bywa najhojniejsza. Jaką kwotę mam podpisać pod pańską deklaracją?

SCROOGE

Żadną.

KOBIETA

Życzy pan sobie anonimowość?

SCROOGE

Życzę sobie, żeby zostawiono mnie w spokoju. Ponieważ pytaacie mnie, państwo, czego sobie życzę, tak brzmi moja odpowiedź. Ja sam nie świętuję Bożego Narodzenia i nie mogę sobie pozwolić na dostarczanie powodów do wesołości próżniakom. Staram się wspierać instytucje, o których wspominałem. Są wystarczająco drogie, a ci, którym się źle wiedzie, muszą tam powędrować.

KOBIETA

Wielu nie może, wielu wołałoby raczej umrzeć.

SCROOGE

Skoro wolą umrzeć, to lepiej, żeby umarli i zmniejszyli nadmiar ludności. Poza tym, państwo wybaczą, zupełnie mnie to nie interesuje.

MĘŻCZYŻNA

A mogłoby.

SCROOGE

To nie moja sprawa. W zupełności wystarczy, gdy człowiek zajmuje się swoimi sprawami i nie wtrąca się do spraw innych. Moje pochłaniają mnie bez reszty – żegnam państwa.

Aforyzmy

Pamiętaj, że kiedy potrzebujesz pomocnej dłoni – jest ona na końcu twojego ramienia.
Gdy jesteś starszy, pamiętaj, że masz drugą dłoń: pierwsza jest po to, aby pomagać sobie,
druga, żeby pomagać innym.

Audrey Hepburn

Nie ten przyjaciel, kto współczuje, a ten, kto pomaga.

Thomas Fuller

Otwórz szeroko oczy i rozejrzyj się, czy ktoś nie potrzebuje trochę czasu, trochę uwagi.
Może jest to człowiek samotny albo zgorzkniały, albo chory, albo niedoświadczony. Może starzec,
a może dziecko. Nie pomiń okazji, gdy możesz coś z siebie ludziom ofiarować jako człowiek.

Albert Schweitzer

Na dziesięć osób, które proszą mnie o pomoc, wolę być oszukany przez dziewięć, aniżeli
odeść z pustymi rękami jednego człowieka, będącego rzeczywiście w potrzebie.

Jan XXIII

Starajcie się zostawić ten świat choć trochę lepszym, niż go zastaliście.

Robert Baden-Powell

Najbardziej niezmiennym i ważnym pytaniem życia jest: Co robisz dla innych?

Martin Luther King

Dobro to nie jest wiedza, to jest czyn.

Romain Rolland

Dobroć nudzi, gdy nie mamy jej w sobie.

Stefan Kisielewski

Dobro nie walczy ze złem, a leczy je.

Eugeniusz Kołda

Celem naszych czynów powinno być czynienie dobra.

Platon

Dobro stoi wyżej niż piękno.

Stefan Żeromski

Dobroć jest wtedy, gdy się cicho robi to, o czym inni głośno mówią.

Anonim

Baseny bogaczy często wypełnione są ludzkimi łzami.

Sławomir Kuligowski